

"A když byla malá?"

"A kdo?"

"No, Eva přece," zeptal se Mirek budoucího tchána. Ten se zarazil.

"Co je?" zeptal se Mirek.

"Nic, nic. Jens mi připomněl Roxburna."

"Koho?"

"Roxburna. Šerifa Roxburna." Švihl prutem a splávek teď dopadl až ke středu kalné řeky. Mirkův budoucí tchán se usadil jako předtím a zelená voda u břehu jim kupodivu voněla. Ševelilo rákosí a Evin zajímavý otec nahlas vzpomínal.

2.

Poprvé jsem Roxburna uviděl na trampské soutěži Trapsavec, jestli ti to, Mirku, něco říká. Uprostřed lesní louky zrovna vystoupila bezvadná skupina Podobni zvíři, to byli ale ještě mladíky. "Bitvu nikdy nesmíš vzdávat bez boje..." Neznáš ten popěvek? Bylo to v údolí trávy mezi vzrostlými smrky a borovicemi. Vyhodnocovaly se tam amatérské povídky a já seděl s kamarádem na borové lavici jen kousek od připravené vatry," vyprávěl Mirkovi Evin otec. "Tu jsem si najednou všiml zvláštního chlapíka ve strakaté flanelce, s jasně žlutým šátkem u krku, čupřinou až nemožně rozháranou a bagančaty jako z jiného vesmíru. Rysy měl strhané, jako by předchozí noci oka nazamhouřil. Nebyl oholený a zdálo se, že to obojí je nejspíš jeho zvykem. Stále si poposedal na druhém konci naší lavičky jako netrpělivá panna. Úpěl, dost možná, ale určitě jen uvnitř sebe. Podobni zvíři dohráli. Umí, volávalo se už tenkrát a v takovém prostředí to nezní pošetile, ale pestrý cizinec "umí" nevolal, jen tleskl a hned po poslední písničce vyskočil jako srna a už byl u nedalekého dubového stolu, aby si vybral nějaký Rodokaps, a když jsme s přítelem z údolíčka vpodvečer odcházeli, on se s tím sešitem zrovna usazoval jako Indián před svým vigvarem a s nadšením chlapce se pouštěl do četby. Ale nešlo vlastně o Rodokaps, nýbrž některý svazek rovněž památné edice Karavana, jestli ti to tedy, Míro, něco říká. V jeho ne už nejútlejším věku se mi ovšem ten zájem o podobné čtivo nezdál zcela uvěřitelný a až příliš deklarativní. Odbočil jsem ze stezky.

"Kamaráde, víš, že vypadáš jako známý autor Rodokapsů Bob Hurikán?" vypálil jsem rovnou. Ani nezvedl tvář od stránky a stále, jako už prve na lavičce, působil jaksi až nebesky osaměle. Ale samota mu naprosto nevadí, zdálo se mi. Anebo vadí... a zarytě to tutlá?

Stál jsem nad jeho stanem, tedy spíš stánkem, i nad ním samým a jeho Karavanou. Přítel se mnou ze stezky nesešel, čekal. Všude okolo nás tančilo nejnádhernejším způsobem končící zářijové odpoledne. Být zde, pod smolnými, rovnými smrky a s hudbou kytar v duši skryt, to bylo něčím, co ještě dnes potřebuji, rozumíš? Ačkoli město nechá často zapomenout," pokračoval Evin otec v mimovolné zpovědi budoucími zeti. "Tenkrát jsem se všeho však dokázal napít nějak víc, chápeš mě? Vší krásy. A pamatuji i detaily. Jak se zvolna pohybovala oblaka, jak a nač vrhala stín, jak v dáli loučkou běhaly děti a jak jejich hlahol k nám i ke čtenáři s vánkem dolétl. Silní muži zatím zvyšovali vatru a vše se odehrávalo v šikmých paprscích oranžového slunce. Byl to sen a divadlo, a přece realita. Hra i život. Paprsky sluníčka pronikaly větvemi, ty se rýsovaly proti nebesům a já tak moc, tolik litoval, že se už nemohu déle zdržet, a byli tam muži i s celými rodinami, neboť nešlo o úzce vymezenou záležitost. Stál jsem u čtenáře, ale přítel už mi kynul ze stezky, neboť taky spěchal.

"Jak ses umístil v literární soutěži?" zeptal jsem se dobromyslně směrem ke žlutí šátku a štětinám vousu.

"Nepíšu."

"Jasně. Čteš..." Tak nemáš kdy psát... To už jsem nedodal. A on? Ani nezvedl oči. Konverzace tím skončila jako v konzervě a gentleman soumraku a lesů lezl náhle stylem pídalky jablečné do nízkého stanu, k němuž zřejmě lnul. A jak se poprvé hnul, pod kazajkou blýskla plechová hvězda. Johna Wayna? Charlese Bronsona? Anebo Clinta Eastwooda? Nevěděl jsem.

Tam uvnitř jeho stanu, tedy stánku, i tam uvnitř sebe zřejmě cizinec pokračoval v četbě. V izolaci za celtou - a my tedy šli. S přítelem Joskou a pár pivy v sobě. K vozu. "Osamělý stepní vlk?" zeptal se Joska bez pohrdání, přece však napůl výsměšně. A tak jsem teď zase mlčel já.

"Prý mu říkají Roxburn," dodal Joska najednou. "Šerif Roxburn."

"Ty o něm tedy něco víš?"

Zavrtěl hlavou.

3.

Rok nato se soutěž opakovala. Vyhodnocení probíhalo v témž osvědčeném údolí u Příbrami.

"Nechceš jet se mnou, Evo?" zeptal jsem se dcery. Byla sice ještě dost malá, ale nadchla se - nebo právě proto. Později už jsem ji uháněl hůř. "To bude prima," mínila. "Vemem foťák?"

"Vemem." "Fajn, tati." A tak jsme uháněli po těch neuvěřitelných silničkách a já na konci zabloudil zrovna jako tenkrát můj přítel Joska. "Táto, ty jseš ale mamlas," říkala Eva vždycky. Tak i teď. Bědoval jsem schlíple a už se zdálo, že propaseme zahájení. A tu se před námi mihl známý mi můstek s ostnatým zábradlím tvarů křížů - a tam stála krosna. Úhledná, a přece rozdrbaná. "Tudy, táto! Tam budou trampíři," vyhrkla Eva a už jsme věděli, že jedu dobře. Přece jen.

U krosny však náhle i někdo stál. Roxburn. A zas jen v té flanelové košili a zase žluť šátku na krku, akorát že vypadal ještě ošuntěleji než minule. Zastavil jsem, samozřejmě, a Roxburn nic. Taký zřejmě samozřejmě. Stál tam a chytal lelky, zdánlivě či doopravdy. Jako bychom byli vzduch. Já, Eva i bugatka bez střechy.

"Nestopovals, Roxburne?"

Nic.

Hned jsem se trochu nasupil - a ne na oko: "Ty vole! Na co si to vy, trampové, vlastně hrajete?" Ale Roxburn byl pyšnou paní lesů. Nezvedl nos, ale ignoroval. Neviděl, neslyšel... a kouřil jen. Pak hned nedopalek upustil. Pečlivě, a přece flegmaticky ho zašlapával oním bagančem. Byl stár hodně přes třicet, a přece hoch. Dospěl jen v něčem. "Tú!" udělalo jiné auto za námi. Tak jsem na to šlápl a za chvíli už jsme se s Evou procházeli po mechu i trávě v nádherném výseku lesa. Zašli jsme i pod smrky. I ke srubu - a bavilo mě ukazovat Evě všechno, co jsem znal už od minulého podzimu. A zase tu polehávali, posedávali nejen staří psi, ale i trampky se rojily a děti a veselý smích zněl nad údolí. "Hoši, tak do toho s tou vatrou," volal někdo. Vcelku však tu nerejdili jen typičtí trampové, protože i psavci. Víc tedy uzavření, povětšinou, i přemýšlivější. Snad. Na vývěsce u srubu byly i letos přišpendleny nové povídky a neokoralá Eva hned pár z nich shltla i chválila mi, ale pak najednou zmizela a já si až po chvíli všiml, že to je přece ona, kdo se honí s dětmi travou. Na borových šíškách jako bych viděl malinké veverky, a tak i lítala. Na stejně borových lavičkách před velkým, dopředu otevřeným stanem se rozesadilo přívětivé obecnstvo. "Podobni zvěři zapějí," zaslechl jsem nadšené zvolání komentátora Antonyho. A zapěli! Pak ustali, omluvně ladili... a pěli a hráli nanovo. "Staří braši!" řekl Antony. Ano, už tenkrát, ale jak říkám, šlo ještě o mladíčky s mlíkem na bradě. To dnes už jsou legendou." A budoucí Mirkův tchán se odmlčel. Díval se na řeku. Na rudý splávek. Na kontury stromů v mlze naproti. Na svět - ale v duchu viděl Evu, kterou tak trochu ztrácel.

Jak je možné, že už je dospělá? Jakou nepatrnou chvilkou se mu zdál čas od chvíle, kdy s ní

poslouchal v onom údolí vypalovačku od Boba Dylana. Jak se jí líbila. Nadchla by ji ještě i dnes tolik? Ach, vždyť tenkrát Eva slyšela o Bobovi snad poprvé... A jak hned vše přijala bez sebemenšího váhání... I o Bobu Hurikánovi jsem jí vykládal tehdy prvně a... Evin otec se vytrhl ze zamyšlení a radši počal znovu vyprávět: "Víš, Mirku, pro tvou nastávající bylo tehdy tohle všecko nové. Skautíci, skautky, rituály i muzika. Prostředí trav, jehličí a vůní. Foglarovci, Vokoun, Hadži... Soutěž v takzvané šípologii. Oslovování kamaráde. "Oni si na to jen hrají?" zeptala se nejprve nevinně.

"Kdepak!" Ale nemohl jsem o jejích slovech nepřemýšlet. Co je hra. Co život? Většina přítomných brala Trapsavce určitě jako velmi vážnou součást života. I odlehčení po práci. Azyl. "Je to tu lepší než ve městě," prohodila brzy Eva - i když pak tak snadno zapomněla, když písničky dozněly a mi silničkami odjeli... Ale abych, Mirku, nezapomněl na to hlavní. Povím ti, co se nestalo. Při vyhlásování vítězů mě zasvrběla levá tvář, i otočím hlavu a namoutě kotě, Roxburn zase sedí přesně tam, co loni. Jak rozháraný Londonův pes! napadlo mě. Jako London sám. Hurikán sám, znovuvzkříšený. Byl tu zkrátka a zas a zase poposedával. Jako malý kluk. Zase jako minule, před rokem. Jako by chtěl, ale nedokázal se řádně soustředit. On tak bojuje sám se sebou, říkalo mi něco už tehdy, a Roxburn tam seděl jako ulitý z bronzy - tedy uvnitř - a nerozhlížel se, ne. Jen tak si těkal... očima... a muzika, která dohrála, mu asi zvučela v hrudi dál. Očividně jí měl v duši víc než my všichni ostatní dohromady.

Umyl jsem si ruce od špekáčku pod studánkou a vrátil se k Evě.

Roxburn ještě stále koukal na muzikanty. Přišla totiž další, už horší trampská skupina Netřesk.

Roxburn ji sledoval stejně bedlivě jako Podobni zvěři a jen občas se podrbal. I tleskl - semo tamo. A píseň Míček Flíček byla opravdu hrozná, ale Roxburn asi i z ní dokázal cosi dobrého nasát, protože nakonec na rozdíl od všech opět i zatleskal. "Umí" nikdy nevolal. Jen plácal, vždycky jen tak plácal. A četl. A vlasy měl stejně rozcuchané jako loni a celý byl umolousaný.

"Od vuřtů!" mínila Eva. Zase se odvrátila. Roxburn teď chvílemi točil prsty před břichem mlýnek, což vypadalo legračně. Jinak však zůstával jaksi zvetšělý. Rád bych poznal jeho slamník! pomyslil jsem si a v koutku oka zahlédl zas ten malý stan. Krosna z můstku stála před ním.

Nebude náhodou plna Rodokapsů a Karavan? Kdož ví!

"A kdopak je to tamhle?" zeptal se v tu chvíli nějaký vytáhlý, usmrkaný zelenáč (jakým jsem byl loni já) Hanky Hosnedlové, nejslavnější přítomné trampské autorky.

"Přece Roxburn. Šerif Roxburn." A Hanka se rozesmála. Vesele, a byla jak lesy podepřené sluníčko. Eva si k ní šla s knížkou pro podpis. "Tys mě četla?" nevěřila Hanka. "Ne. To tatka!"

"Tak proč si nepřijde on?" "Stydí se."

Vstal jsem a šel za nimi, ale najednou změnil plán a zatočil k Roxburnovi. Nedalo mi to. Ale on se zrovinka, jako z udělání, zvedl a odcházel. Kamsi do lesů? Tak mi to aspoň připadalo. A šel zvláště rovnou čarou a navzdory celému táboru, osadě i lavičkám, a tak jsem ho nechal být. Ať si bloudí! Ať se vyčůrá... Ale asi za hodinu jsme se šli s Evou podívat k dubovému stolu, kam agilní Hanka vyložila staré časopisy, a on se tam v tom hrabal. Jako krteček.

"Zase lovíš nějakou Karavanu, Roxburne? Jeden můj přítel jménem Kotěšovec má všechny a..."

Ale Roxburn snad byl beran z dubu s kořeny zarytými. Ani se na nás nepodíval. A šel. Zmizel ke stanu i bez Karavany. Dejte mi pokoj! hlásala širokému světu jeho široká záda.

A tak jsme ho nechali. Ale později jsem si šel do auta pro fotoaparát, který tam zapomněla Eva, a schválně to vzal přímo okolo Roxburnova pelíšku. A nepřekvapil. Zase tam seděl. Zpytoval asi svědomí či zkoušel i jógu zakryt napůl celtou a četl, opravdu četl. To ještě tenkrát, koneckonců, nebylo nic tak divného a on skutečně nic nepředstíral, natož aby nad indiánkou klimbal, a zatímco rok od roku si stále víc lidí na trampy jen hraje, on byl něčím nezralý, ale něčím už

starý a železný, ba zlatý a ryzí a čistý - navzdory vší ušmudlanosti.

Zastavil jsem se u něj. Slušně jsem se představil, to mě loni nenapadlo - a Eva ke mně zrovna došla. "Táto, už pojd'. Už budou rozněcovat oheň."

Najednou jsem se prudce shrbil a bezostyšně Roxburnovi vytrhl ten brak. Počkat, brak? Ne! Šlo o román od Altshepera!

Roxburn se nevzrušil. Zvedl klidně oči. Podíval se na nás. Jako poprvé. A pak řekl poněkud teatrálně: "Říkal jste snad něco, cizince?"

Vrátil jsem mu sešit a Eva už mě bohužel vlekla k plamínkům. Šel jsem. Ale Roxburn řekl: "Díky za upozornění," a vstal a taky šel k ohni a přitom odněkud vyčaroval kytaru. "Ani bych si nevšiml, že už to budou podpalovat," hledal cestou něco po kapsách. Zastavil se... a my na něj počkali! Aha, zas to cigáro! A pak s námi ten muž došel až neskutečně lehounkým krokem zvěře, již se podobal, k borové lavičce. Ano, přesně tam, co předtím seděl. Tam, co vždycky seděl. Tam, kam jako by jej chodili uctívat jeho neviditelní předkové a kam se zřejmě chtěl vracívat až do smrti. Sám. A tak jsme usedli a já se Roxburna počal střízlivě vyptával, proč jezdí stále takhle sám, protože mi to, nic naplat, ještě pořád připadalo jako póza. Rozháraná - a nic víc. Ne, ještě jsem neuvěřil, že je autentický. Zdálo se mi jedině, že určitě někoho hledá. Třeba nějakou dívku, stálo by sentimentálně v jeho Rodokapsu. Nebo dva pravé kolty. Či příslušný film s Johnem Waynem. Nebo s Clintem Eastwoodem? Anebo práci? vraťme se na zem. Hledá, čeho by se chytil? Dobrodružství? Všechno dohromady? Anebo jen sen? Anebo prostě "jen" přítele? Nějak se mi rozhodně nezdálo, že by chtěl zůstat až nadosmrti oním osamělým vlkem pastvin. Navěky takhle bez bible? A nějak se mi pojednou zazdalo, že bych i já mohl být oním gentlemanem soumraku, který ho konečně vzpomene a vysvobodí. "Aby si už jenom tak nehrál," řekla později Eva. Ale tenkrát ji zájímalo spíš: "A taky něco zahraješ?"

Přikývl. Zapálili zatím oheň a my do něj v první chvíli koukali slepě jak krtci. Tedy my - dospělí, Eva ne. To my byli podobni zvěři. A stejnojmenná partička už zatím zase hrála, jen už to nebylo tak oficiální. "Umí!" už nikdo nekřičel. Oheň praskal a do toho se mísil zvuk strun a jiskry nás možná chvíli spojovaly s nebem. Evě však pak už začala být zima a chtělo se jí spát a já dobře věděl, že nejsme žádní bohové ani praví trampové, já a ona, a okolo deváté proto zmizíme k autu a odfrčíme domů. Zatím však jsme zůstali. A Roxburn mi celou dobu vyprávěl, i když dost potichu, takže to nebylo pro celý oheň, nic naplat, nicméně nikdy předtím ani potom jsem neslyšel tolik příběhů za tak krátkou chvíli. Většinu si dnes už bohužel nedokáži vybavit, ale vybavuji si, že to bylo jak lavina. Nepompézní, a přece prolomená hráz. Ach, kolik už jsem jich zapomněl? Tisíc? I tak zbylo a měl jsem jen z toho vydávat knihu za knihu, kdybych byl co k čemu, Mirku. Ano, byl plodný. Tak takový mám z Roxburna pocit.

"Proboha, proč to nenapíšeš?" zeptal jsem se tenkrát.

"A co z toho?"

Podobni zvěři zmlkli. Bylo ticho. Někdo se na Roxburna upřeně zadíval, tak vzal svou otřískanou kytaru a překonal trému - i díky nám - a hrál a zazpíval písničku. Dobrou. Později mi říkali, že už se to však stalo i dřív... A že hraje a pořád opakuje tu stejnou. Jinou prý neumí. A že s nikým nikdy nemluví a jen tu písničku vždycky zahraje. Nebo dost často. A pak jde. Asi spát. Anebo jen tak leží. Ve stanu. Nikdy ne pod hvězdami.

A všichni se také hodně divili, že tenkrát Roxburn už dohrál - a přesto rovnou nešel, ale ještě zůstal sedět. Právě se mnou! A že nám dokonce povídal dál. Ty svoje historky. Ty výmysly i vyčtené věci. I jím samým viděné příběhy, neboť Roxburn na to možná nevypadal, ale nekonečně moc vnímal a pozoroval svět okolo sebe. Vždycky, vždycky. Léta. A nerušen. S odstupem. Asi - a to už bylo i jeho údělem, tím údělem netečného diváka... A Eva ti, Míro,

dotvrdí, že některé Roxburnovy historky byly i velmi veselé a jiné zas velmi zvláštní i strašidelné... a že nás plně zaujal a že mi vlastně až ke konci došlo, jak se všichni shlukli k nám a také mu pojednou nábožně naslouchají. I Hanka, dokonce i ta. I Podobni zvěři, kompletně. A kdyby tam tenkrát zavítal z Ameriky Bob Dylan, přísámbůh, že by šerifu Roxburnovi odevzdaně naslouchal taky, jakkoli je prý soběstředným egocentrikem...

Ale v nejlepším se má přestat. Možná. Tak jsem se ve čtvrt na deset zvedl, když Eva už pošesté zívla, a v autě jsme pak na to vzpomínali, až usnula, a ona si, jak byla ještě malá, pochopitelně navždy zapamatovala daleko víc, i když o tom nemluví."

"A protože je chytrá," řekl budoucí zeť.

"Jo. A protože to říkal jí."

4.

A pak, po chvíli ticha, se u řeky objevila Eva sama. Prodírala se k otci a svému milenci vlhkým rákosím městsky oblečena od auta, v sukni a dost vyfintěna. Dávno už dožrála, aspoň vnějšně, a jen dlouhý, tmavý cop se snad od jejích dětských let nezměnil. Sotva Eva došla na podemletý břeh na řekou, objala nejprve olši, aby se nepřevážila, a pak budoucího manžela... A pak snad i tátu. "Tak o čempak jste si povídali?" optala se i ona poněkud teatrálně. "A že jste nic nechytli, vy dva?"

"Pranic," sklopil oči Mirek, ale zato ji teď sevřel sám. "Tvůj táta mi ale povídal..."

"O mně?"

"O Roxburnovi."

Eva se usmála. "Cože? O jakém Roxburnovi?"

"Copak ty už si na něj nepamatuješ?" zeptal se jí s podivem otec.

Zaváhala a zavrtěla skoro už hlavou. "Ach, ty myslíš povídalka," usmála se pojednou ještě víc.

"Bože můj..." A když seděli později s Mirkem úplně sami na lavičce, zavedla na Roxburna dokonce řeč. "Jak bych mohla zapomenout. Ale táta ti asi nepověděl to hlavní... Že se pak s Roxburnem spřátelili a jezdili na výpravy. Že ho vlastně teprve Roxburn naučil, co to znamená být Londonem. Hurikánem. Párkrát jsem byla s nimi, a tak to také vím."

"Neměl taky nějaké tajemství?" zeptal se Mirek až skoro žárlivě, ale hned se usmál.

"Kdyby měl, musel by nám ho přece říct!"

"Proč myslíš?"

"Protože vyprávěl pořád. Tedy, když zrovna nečetl." Zaváhala. "Ještě teď mám pocit, že jsem se nikdy, od nikoho na světě nedověděla víc. Víš? I když vlastně nedokážu říct, co všechno." A líbali se, když dodala: "Táta si to nepřipustí, ale nikdy neměl lepšího kamaráda. Hodně lidí se divilo, že to spolu tak táhnou. A jak je to vůbec možné, protože Roxburna předtím znali. Anebo neznali?"

"Nikdo neznáme druhého, i když ti to tak někdy připadá." "Když myslíš." A znovu se políbili, i jako by vyslovenou skutečnost chtěli zaplašit. A každou propast. "Táta vždycky říkal, že ostatní na šerifa neuměli jít z jeho správné stránky, z té rodokapsové. A od lesa. Nikdy proto nepochopili, že právě on byl nejgeniálnější muž a jenom ne roznícen."

"A opravdu byl?" zeptal se Mirek.

Eva přikývla. "Rozhodně ten nejlepší, s jakým jsem se kdy setkala."

"Já na něj... ani zdaleka nemám?" zkusil to s pousmáním.

"Ne, a buď rád," opáčila Eva po žensku tajemně. Pak zaťala zuby. "Protože když mi bylo čtrnáct, tak se najednou oženil a od té doby se slehla zem. Po něm, po všem, i po povídání."

"Propána. On, takový samorost... A kohopak si vzal?"

"Královnu krásy, to jistě! To vím!" zaťala zuby ještě víc. Vložila si Mirkovu ruku cudně na koleno.

"Copak já vím?" A Mirek překvapeně postřehl, jak zbledla. Byla dočista vzteklá. "Ne, ani vidět jsem ji nechtěla, protože... Ne, neoženil se! Umřel!" A dodala: "To já ho zabila."

"Ale jak to? A proč? Pročpak, lásko, kdyžs ho měla v oblibě víc než mne? Anebo se to nedá srovnat? Vytěsnilas ho za to, že tě nikdy neobjal? Že se tě nikdy ani nedotkl?"

"Ale vždyť se mě dotkl," zaváhala a zvláště hnula ramenem, asi jako by si srovnávala záda a pravou lopatku. "Dotkl, dotkl. Nejméně jednou, víš..."

"Vlastně vím." A jak seděli bok po boku, dotkl se Evy sám, a to právě tam vzadu pod ramenem, na okraji zad. "Tady?"

"Ano. A zrovna tak. Ach, jaks to uhádl?"

"Jsem taky Roxburn."